

UPPSALA
UNIVERSITET

Utvärderingsrapport – Utbildning på forskarnivå i etnologi

December 2022

Inledning/bakgrund

Utvärderingen omfattar utbildningen i etnologi på forskarnivå. Bedömargruppen bestod av Sandra Torres ordf, professor i sociologi, sociologiska institutionen Uppsala universitet, Torunn Selberg, professor i kulturvetenskap, Universitetet i Bergen, Fredrik Nilsson, professor i nordisk etnologi, Åbo Akademi, Mahin Rahavi, studentrepresentant, Uppsala studentkår. Gruppen rekryterades genom studierektorerna och utsågs av Historisk-filosofiska fakultetens kvalitetsutskott för forskning och forskarutbildning. Fakulteten rekryterade en studentrepresentant men lyckades inte hitta någon doktorandrepresentant. Bedömargruppen genomförde utvärderingen av både avancerad och forskarnivå. Nivåerna rapporteras om var för sig. Utvärderingen innehöll en självvärdering med fördjupad del som genomfördes under läsåret 2021/2022. Bedömargruppens utvärdering genomfördes under perioden 1 september till 27 oktober 2022. Utöver självvärderingsdokumentet försågs bedömargruppen med 31 bilagor + mappar innehållande kursplaner, bedömningar, statistik, rapporter, policy's mm. Platsbesöket ägde rum 6 och 7 oktober och innehöll under dag 1 intervjuer med prefekt, tidigare studierektor för forskarnivå och nuvarande studierektor för avancerad och forskarnivå, studenter, doktorander och lärare. Dag 2 arbetade gruppen med sammanställning på plats och återkopplade muntligt i ett möte med prefekt, ställföreträdande prefekt och studierektor.

De viktigaste slutsatserna av utvärderingen

I självvärderingen av forskarutbildningen i etnologi skriver institutionen att utbildningen haft problem sedan länge med ett litet antal doktorander och dålig genomströmning. Där belyses även kritik som riktats av doktorander mot forskarutbildningen, med bristande sammanhållning och avsaknad av stöddokument för vissa obligatoriska kurser.

Bedömargruppen anger att intrycken från självvärderingen, att doktorander saknar det stöd de behöver för att genomföra avhandlingsarbetet samt att de upplever miljön som spänd, förstärktes under samtalen med både doktorander och handledarkollegiet.

Bedömargruppen pekar på avsaknaden av tydlig ledning för forskarutbildningen, ett ansvar som legat hos stolsprofessorn, institutionsledning och fakultet. Bedömargruppen skriver att handledarna inte tar ett kollektivt ansvar för doktorandernas miljö och forskarutbildningen som helhet. De menar att storleken på doktorandmiljön kan vara en konsekvens av svag kollegial gemenskap och ledning. De framhåller även att den kulturanthropologiska dominansen på

UPPSALA UNIVERSITET

institutionen kan ha påverkat etnologi-ämnets utveckling negativt. De lyfter även det faktum att kvinnor är i majoritet på alla nivåer i utbildningen, men det är oklart hur genusobalansen påverkar förhållandena för forskarutbildningen.

Sammanfattningsvis slår bedömargruppen fast att det finns strukturella, arbetsmiljömässiga, didaktiska och pedagogiska utmaningar som måste hanteras för att göra forskarutbildningen i etnologi till en attraktiv och framgångsrik miljö. De rekommenderar att institutionsledningen omgående utser en ämnesföreträdare med mandat att leda arbetet med vidareutveckling av forskarutbildningen samt med uppdrag att skapa ett fungerande ämnesdidaktiskt diskussionsforum för handledarkollegiet i etnologi och därigenom en hållbar forskarutbildning.

Institutionsledning och nu aktivt ämneskollegium instämmer i mycket av kritiken som framförs och uttrycker en stark vilja att arbeta för att förbättra miljön. Det finns en enighet om behovet av ett tydligt och inspirerande ledarskap där kollegiet i övrigt inser att alla måste vara villiga att kompromissa och gemensamt verka för verksamhetens bästa. De problem som utvärderingen pekar på vad gäller forskningsmiljön och forskarutbildningen har funnits sedan länge och institutionsledningen konstaterar att trots en mängd insatser från ledningens och fakultetens sida har man inte lyckats vända utvecklingen. Förutsättningarna för ett mer samspelt kollegium uppfattas dock av alla parter som bättre nu jämfört med tidigare.

Som bedömargruppen anger karaktäriseras *forskarutbildningens starka sidor* av en otvetydigt bred erfarenhet, djup ämnesmässig kompetens och hög forskarkompetens i kollegiet. Till detta läggs till att doktorander och kollegiets medlemmar ingår som en viktig och uppskattad del i det nationella/nordiska samarbetet kring forskarutbildningen i etnologi. Här ligger förutsättningarna för en god forskarutbildning i etnologi i Uppsala.

Som nämnts ovan har bedömargruppen identifierat en hel del *svagheter och utvecklingsområden*. De pekar på följande områden som bristande och i behov av utveckling:

- En svag eller oengagerad ledning (detta gäller såväl på ämnes- som fakultets- och institutionsnivå), en svag kollegial gemenskap, samarbetssvårigheter och konflikter mellan handledare, samt, doktorander som inte handleds av handledarteam utan träffar respektive handledare separat.
- Handledarkollegiet har varken anpassat handledningsrutiner eller kursutbud så att dessa stödjer doktorandernas möjligheter att klara sin forskarutbildning på utsatt tid.
- Examensmålen för forskarutbildningen behöver aktiveras didaktiskt. Målen ska utgöra grunden för utformningen av kursutbudet, men ska också utgöra en orienteringsmekanism för handledning samt för utvecklingsarbete.
- Under platsbesöket hänvisade kollegiet till resursbrist och bristande ledarskap som en orsak till problem och hinder i det framåtriktade arbetet. Handledarkollegiet behöver dock ta ett samlat ansvarstagande för forskarutbildningen.

UPPSALA
UNIVERSITET

Planerade åtgärder och utvecklingsinsatser

Institutionen har upprättat en plan för rekrytering av undervisande personal. Ett biträdande lektorat i etnologi är utlyst och kommer att tillsättas med 1-2 lektorer den 1 september 2023.

För att stärka forskningsmiljön i etnologi planeras:

- Under 2023 utlysa en postdok och ett lektorat för en etnolog med erfarenhet av forskningsledning.
Ansvar: Prefekt
- Under läsåret 23/24 ta in en extern etnolog att leda forskning och seminarium som får möjlighet att bjuda in gäster från Sverige och andra länder i Europa. Föreslagna övergripande teman: Kulturarv och kulturell hållbarhet, folkloristik. Resurser: 20% x 10 månader + 10 000 för externa föreläsare.
Ansvar: Prefekt i samråd med ämneskollegiet i etnologi
- Utvecklingen av det nya masterprogrammet i etnologi och folkloristik blir ett forum för utveckling av forskningsmiljön i ett internationellt perspektiv och i relation till kulturanthropologin. Nätverksbyggande prioriteras.
Ansvar: Samordnaren för masterprogramsutvecklingen (CAI)
- Revidera kursplaner på forskarnivå, synkronisera och utveckla programmet i förhållande till det internationella programmet på avancerad nivå
- Undersöka möjligheten att rekrytera två nya doktorander till september 2024.
Ansvar: Ämneskollegiet, studierektor FN

För institutionens båda program på forskarnivå ('kulturanthropologi' och 'etnologi') planeras följande åtgärder:

- Fortsatt diskussion om hur handledarna kan stödja doktoranderna så att de blir klara inom ramen för den fyra-årsperiod som är avsatt för avhandlingsarbetet. Genomlys handledningspraktiker i båda ämnen och se hur ISP kan användas mer effektivt för att planera handledningstiden. Ämnesvisa handledarmöten i april och oktober. Gemensamt handledarmöte i mars och november 2023.
Ansvar: Ämneskollegierna, studierektor FN
- Permanenta genomförandet av skrivarseminarium för doktorander varje år.
Ansvar: Professorskollegiet
- Utarbeta en strategi för att få handledare och doktorander att läsa (regelbundet och aktivt konsultera) doktorandhandboken.
Ansvar: Studierektor FN
- Doktoranders lönestege tydliggörs och beslutas. Innebär att krav på kursarbete kopplas till 50% resp 80%-nivån.
Ansvar: Studierektor FN och Institutionsstyrelsen VT2023
- Institutionen klargör doktorandens ansvarsområden som anställd och diskuterar vad det innebär i form av undervisning och deltagande i arbetsgrupper. Frågan tas upp på personalmötet i februari och maj 2023.
Ansvar: Prefekt, HR generalist

UPPSALA UNIVERSITET

- Förstärka mentorstrukturen och diskutera vad det innebär. Frågorna tas upp på doktorandmöte med studierektor i mars 2023.
Ansvar: Studierektor FN
- Doktoranderna ordnar eget internat kring ämnesfrågor/skrivande för att stärka gemenskapen, VT2023
Ansvar: Doktorandrepresentanterna i samråd med studierektor FN
- Planera tydligare för doktoranders undervisning i samband med ISP.
Ansvar: Handledare och studierektor FN
- En månatlig träffpunkt (online fieldwork café) via zoom inrättas för studenter på avancerad och forskarnivå som befinner sig i fält, VT2023.
Ansvar: Studierektor AN/FN
- Doktorander bjuds kontinuerligt in till det månatliga masterseminariet för att redovisa och förklara sin databearbetningsprocess, 'från fältarbetsmaterial till skriven text'.
Ansvar: Studierektor AN/FN
- Den nyanställda kommunikátören arbetar med arbetsmarknadsfrågor på hemsidan. Information om arbetsmarknadsfrågor förstärks i form av praktik- och jobbmöjligheter, intervjuer med tidigare masterstudenter och doktorander, information om pågående forskningsprojekt.
Ansvar: Studierektor AN/FN förmedlar information, kommunikátör genomför.
- Publiceringsworkshop för doktorander genomförs i januari 2023.
Ansvar: Institutionens två Post-Doc.
- Arbetsmarknadsworkshop för doktorander genomförs vartannat år i april med start 2024.
Ansvar: Studierektor FN
- Ansökningsworkshop för doktorander genomförs vartannat år i september med start 2023.
Ansvar: Professorskollegiet

Samtliga åtgärder följs upp på upptaktsmötet i januari 2024.

Ansvar: Prefekt, studierektor AN/FN

Nämndens kommentar och slutsats

Enligt fakultetsnämndbeslut 2023-03-31 (HISTFILFAK 2023/7)

Utbildning på forskarnivå i etnologi beläggs med omedelbar verkan med antagningsstopp och institutionen anmodas att vidta åtgärder i enlighet med kvalitetsutskottens yttrande (återges nedan):

”Kvalitetsutskottet för forskning och utbildning på forskarnivå finner att utbildningsutvärderingen inom etnologi har genomförts enligt föreskriven modell, samt att redogörelsen är adekvat. Utskottet finner emellertid att den kritik som framkommer är så allvarlig att fakultetsnämnden behöver vidta särskilda åtgärder.

UPPSALA
UNIVERSITET

Utskottet yrkar därför på att fakultetsnämnden belägger utbildningen med antagningsstopp och uppdrar åt institutionen att föra en dialog med fakultetsledningen beträffande åtgärdsplan.

Därtill yrkar utskottet på att fakultetsnämnden uppdrar åt utbildningsansvarig institution att tillse att befintliga doktorander i ämnet erbjuds en fullgod utbildningsmiljö och fortsättningsvis ges det stöd och de resurser de har rätt till och som krävs för att slutföra sina avhandlingsprojekt.”